

Informe d'evolució de la Mesura de Govern contra l'Emergència Climàtica

El gener de 2020, la ciutat de Barcelona va declarar l'emergència climàtica, just abans de la pandèmia. La declaració inclou una sèrie de mesures, entre les quals, la territorialització de la lluita contra el canvi climàtic. Fruit d'aquesta feina d'adaptació local de les mesures de ciutat, el juliol de 2020, el districte de Sants-Montjuïc va presentar a plenari la nostra mesura pròpia contra l'emergència climàtica.

Avui, us presentem un informe sobre el desenvolupament i evolució d'aquesta mesura de govern, que per aquest govern és la clau transversal de totes les polítiques de la ciutat i del districte. Per tal de dur-la a terme i coordinar les accions i eixos que inclou, el primer que hem fet és assenyalar una coordinadora, l'Ana Villagordo, i organitzar una Oficina Tècnica amb representació de tots els departaments del districte.

L'Oficina Tècnica de l'Emergència Climàtica de Sants-Montjuïc ha efectuat tasques de coordinació de la participació ciutadana i està en comunicació amb tots els departaments de districte i de l'ajuntament implicats en alguna de les accions o eixos de treball, com Barcelona Més Sostenible, Ecologia Urbana, el Pla Comunitari, i altres.

Participació ciutadana

A principis de 2020, ja es va incloure dins de procés de participació del Pla d'Acció de Districte, un debat sobre emergència climàtica que ens va ajudar a aterrar la mesura de govern de ciutat al districte, però aquest només va ser l'inici d'una feina important per portar l'emergència climàtica a tots els espais de participació dels nostres barris.

El març de 2021, l'Oficina va convocar la taula de l'emergència climàtica de Sants-Montjuïc, formada per més de 60 entitats del territori. Amb l'objectiu d'augmentar el coneixement sobre els diferents escenaris, a la primera reunió de la taula es va presentar una diagnosi sobre els efectes del Canvi Climàtic a Sants-Montjuïc amb dades concretes dels nostres barris.

La taula s'ha subdividit en diferents grups de treball, alguns dels quals ja han començat la seva feina al voltant de diferents eixos. El grup de treball "Fem que la sostenibilitat arribi a tothom" té com a objectiu transversalitzar la programació mediambiental dels centres cívics i difondre coneixement sobre l'emergència climàtica més enllà dels equipaments públics. El grup, que està format per tots els equipaments de districte i associacions dedicades a la divulgació ambiental, té l'objectiu també de triar un equipament de districte per liderar i promoure l'acció climàtica i està treballant en aquesta direcció.

Mitjançant aquest grup, la taula també avançarà en la creació de programació i organitzarà xerrades i esdeveniments per millorar la comunicació i el debat actiu amb la ciutadania, coordinant tota la programació que ja fan els equipaments públics sota aquest paraigües, per tal de donar un únic missatge.

Tota la informació de les sessions, reunions i grups de treballs, així com la documentació generada per la taula, està disponible a la [pàgina web del Decidim](#) perquè es pugui consultar públicament.

Finalment, dins de l'apartat de participació ciutadana, i per tal de continuar estenent la cultura de la sostenibilitat, millorar el coneixement intern i assessorar millor a la ciutadania, durant aquest mes de setembre hem portat a terme una formació de tres sessions pels treballadors i treballadores del districte de Sants-Montjuïc, que finalitzarà en els propers dies amb visites guiades a projectes concrets del nostre territori.

Canvi de model urbà

A l'eix de canvi de model urbà, volem destacar que el districte de Sants-Montjuïc és l'únic de la ciutat que ha planificat la pacificació de tots els entorns escolars del territori, 60 centres educatius de totes les etapes educatives, dels quals aquest estiu ja s'han portat a terme 24 actuacions.

A més de les pacificacions dels entorns escolars, el districte ha entomat altres reptes, com el desenvolupament de la superilla d'Hostafrancs. Els mesos vinents ja podrem gaudir de la pacificació dels carrers Rector Triadó i Torre d'en Damians, que va començar a l'estiu. També hem engegat l'augment del verd a través de dos grans parcs a dins de la trama urbana (Can Batlló i Parc Central de la Marina del Prat Vermell). El Parc de Can Batlló, que comptarà amb 48.000 m² de zona verda, inicia les obres la setmana pròxima, després d'un procés participatiu i la redacció del projecte. L'estimació prevista d'aquesta primera fase de les obres és de tretze mesos i estarà finalitzat a finals de 2022.

Cal destacar també la naturalització, dins del projecte de Refugis Climàtics escolars, de l'escola Ramon Casas, de la Marina, el 2020 i de l'escola Francesc Macià, d'Hostafrancs, el 2021, ja sota el paraigües del projecte Transformem els patis del Consorci d'Educació. El 2022, tres escoles del districte incloses en aquest programa podran naturalitzar els seus patis: Gayarre, a la Bordeta, Jacint Verdaguer, al Poble-sec, i Enric Granados, també a la Marina.

Canvi de model de mobilitat

Pel que fa al canvi de model de la mobilitat, una de les mesures preses pel districte ha estat el projecte Obrim Carrers, que permet als vianants caminar per tot l'eix de Creu Coberta i carrer de Sants els caps de setmana, lliure de fums i cotxes.

Respecte de la consolidació de la xarxa ciclista, ens trobem desenvolupant la segona fase del carril bici del passeig de la Zona Franca, s'ha redactat el projecte per fer un carril bici a l'avinguda Madrid (juntament amb el districte de Les Corts) i s'està redactant el projecte per baixar el carril bici de Gran Via de vorera a calçada.

Estem estudiant la conversió de bus a demanda del bus barri del Poble-sec i continuem estudiant mesures de millora de la xarxa de bus, una vegada que s'ha implementat completament la xarxa ortogonal. Paral·lelament, hem posat en marxa plans de mobilitat activa pels barris del Poble-sec, Font de la Guatlla i la Bordeta.

Amb motiu de la setmana europea de la mobilitat sostenible, la taula de l'Emergència Climàtica ha organitzat una sessió monogràfica per parlar de transport sostenible de

paqueteria i mercaderies de darrera milla. Hem encarregat un estudi que presentarem en una segona sessió amb participació dels eixos comercials.

Finalment, destacar que a petició ciutadana, la taula de l'Emergència Climàtica prepararà properament una xerrada sobre la contaminació produïda pels diferents tipus de transport, del cotxe particular als creuers i avions, a petició dels veïns del barri de Poble-sec.

Canvi de model d'energia

L'Ajuntament de Barcelona ha redactat cinc projectes per instal·lar 608 kW a cobertes, pèrgoles i espais públics del districte. Quatre projectes més estan en procés de redacció i altres quatre iniciaran aviat la redacció també. També s'instal·larà potència en tres edificis nous en construcció i en la cobertura del túnel de Badal, actualment en licitació. En total, el districte comptarà amb 1303 kW de potència instal·lada, que produiran més d'1,5 de kWh, suficient per subministrar 654 habitatges i que estalviaran l'equivalent a 541.720 kg de CO2.

Des de la Taula de l'Emergència Climàtica estem organitzant una sessió monogràfica sobre les comunitats energètiques i altres iniciatives de generació d'energia que tenen lloc al nostre districte.

Canvi de model econòmic

Respecte al canvi de model actiu, la crisi provocada per la pandèmia ha aturat el treball de la taula d'empreses de la Zona Franca i de la taula del sector turístic. Per aquesta raó, encara no hem pogut engegar amb els sectors industrials i turístic accions conjuntes, però confiem en reprendre aquesta tasca tan bon punt sigui possible.

Alguns actors de l'Economia Social i Solidària del nostre districte estan engegant, amb el suport de l'Ajuntament, projectes interessants vinculats a la lluita contra el canvi climàtic, com ara l'Aula Ambiental itinerant del Poble-sec engegada per Som la Clau. Gràcies a les subvencions Impulsem de Barcelona Activa, també han pogut desenvolupar els seus projectes la Fundació Espigoladors, l'associació Keras Buti, el Mercat de la Terra i l'Associació Vida Sana.

El pròxim 6 d'octubre inaugurarem el nou curs de formació neteja ecològica, gestionat per la Coordinadora d'Entitats del Poble-sec i Coopnet. Amb el suport del districte i Barcelona Activa i en el marc del Pla de Desenvolupament, el curs formarà a 15 persones en un sector amb una demanda a l'alça.

El nostre territori també és protagonista d'iniciatives cooperatives sostenibles, com ara Transport Visible i el projecte de Som Mobilitat per enfortir la mobilitat sostenible al nostre districte. Com hem comentat en l'apartat anterior, la taula va organitzar una sessió monogràfica per visibilitzar les iniciatives relacionades amb la mobilitat sostenible i el seu impacte econòmic.

Canvi de model de consum i residus

Pel que fa al canvi de model de consum i residus, Barcelona està ara mateix immersa en un procés participatiu per implementar la nova estratègia zero de la ciutat, però al districte hem anat avançant mesures els darrers anys. L'estratègia de ciutat aterrarà al nostre districte de forma personalitzada i adaptada al territori, i substituirà la mesura de govern per l'ambientalització de les festes. Amb aquesta mesura, Sants-Montjuïc va aconseguir reduir considerablement l'ús de gots d'un sol ús durant les festes majors dels nostres barris. Ara, fem un pas endavant per evitar al màxim la generació de residus.

Però no és l'única iniciativa que estem engegant pel que fa a la gestió dels residus. Hem construït un nou punt verd al carrer Vallespir, que va rebre 3.552 visites el 2020 (va obrir a l'octubre) i porta 13.579 al 2021. En total, els tres punts verds de Sants-Montjuïc, més els punts mòbils, han recollit 1.710.150 kg de residus en el que portem de 2021.

A més, els nous criteris per demanar subvencions al districte puntuen aquelles demandes de subvencions que adopten plans de sostenibilitat pels seus projectes. Aquest és un criteri de ciutat de nova introducció que vetlla perquè els diners públics siguin invertits amb criteris de sostenibilitat mediambiental.

Canvi de model d'alimentació

La sobirania alimentària és una de les facetes de la nostra vida que es pot veure afectada per l'emergència climàtica. Fruit d'aquesta preocupació, enguany, Barcelona és la capital de l'alimentació sostenible i s'ha desplegat una estratègia sencera en l'àmbit de tots els districtes, amb la participació dels mercats. La iniciativa El menú de les Estacions, per exemple, es va inaugurar el març de 2021 a l'aula gastronòmica del Mercat de Sants. Del 13 al 19 de desembre, una exposició itinerant sobre polítiques alimentàries aterrarà davant del Mercat de la Marina, que serà visitada per les escoles durant la setmana. Els caps de setmana, s'oferirà un programa d'activitats sobre l'alimentació sostenible.

El districte de Sants-Montjuïc presenta un teixit viu format per diferents horts i iniciatives relacionades amb la sobirania alimentària. Per tal d'impulsar i cohesionar aquest teixit, s'ha creat un grup de treball que penja de la taula de l'emergència climàtica. Els objectius són afavorir sinergies entre els horts i crear una estratègia pròpia, augmentar la conscienciació i millorar la salut de les persones. També estem treballant un projecte per ampliar l'hort de la terrassa del districte i la implantació d'un nou hort al casal de barri de Sant Cristòfol en la Marina. Finalment, a través del Pla de Barris del Poble-sec, estem treballant una proposta per augmentar els Horts de la Font Trobada.

Canvi de model cultural

El nostre districte acull un ecosistema d'entitats que treballen la divulgació a escoles d'educació sobre sostenibilitat i emergència climàtica. L'ajuntament dóna suport a aquestes iniciatives a través de subvencions i del Pla Clima. Som la Clau, una entitat del barri del Poble-sec que fa anys que treballa amb les escoles del barri, ha rebut una subvenció per crear una aula ambiental itinerant. Actualment estem treballant, a través del Pla de Barris la possibilitat

de dotar aquest projecte amb una guingueta que puguin fer servir per ampliar les activitats de divulgació per famílies a la muntanya de Montjuïc.

A través de la taula i els seus grups de treball, també es treballa amb les entitats de barri en l'organització d'esdeveniments i programació específica, vinculada o no als equipaments públics. Del 2 al 10 d'octubre, a la Marina se celebra la Setmana de la Natura, una campanya organitzada anualment per la Xarxa per a la Conservació de la Natura. Es tracta d'onze activitats coordinades per la Marina Viva on participen els centres cívics i l'espai jove, amb suport del Districte de Sants-Montjuïc.

En el marc de la celebració de la Setmana Europea de la Mobilitat, la Taula de l'Emergència Climàtica ha coorganitzat una sessió monogràfica juntament amb entitats del districte i la biblioteca Francesc Candel, que està especialitzada en mobilitat sostenible. Hem rebut més propostes de la societat civil per preparar noves sessions monogràfiques que anirem proposant al llarg de l'any.

Al darrer Consell Educatiu de Sants-Montjuïc, es va aprovar la creació d'un GT que penjarà del consell per treballar qüestions sobre sostenibilitat i emergència climàtica amb la comunitat educativa. El grup començarà a reunir-se al darrer trimestre de l'any.

Tenir cura de la salut, el benestar i la qualitat ambiental

El districte de Sants-Montjuïc compta amb 20 equipaments que es poden consultar en un [mapa](#) de refugis climàtics en cas d'emergència per clima extrem. Aquest mapa està en revisió i es preveu augmentar els espais i llocs del districte que poden actuar com refugi climàtic així com la informació que li arriba a la ciutadania.

El Parc de Can Batlló ha estat dissenyat amb criteris climàtics i comptarà amb diferents instal·lacions aquàtiques, jocs d'aigua, fonts i canals per millorar el confort tèrmic.

Aquest estiu s'han fet 207 actuacions de millora a 153 escoles de la ciutat. Algunes d'aquestes obres estaven destinades a millorar l'adaptació climàtica dels centres educatius. En concret, al districte: s'han renovat les calderes de les escoles Bàrkeno, Lluís Vives i Jacint Verdaguer, i s'han instal·lat lames de protecció solar a les escoles Jaume I i Pràctiques. Pel que fa a l'eficiència energètica, s'han instal·lat sistemes automàtics per aigua, gas, il·luminació i accessos a nou escoles i per evitar filtracions d'aigua s'han fet reparacions de façanes i cobertes.

Preparar a la població per afrontar el canvi climàtic implica tenir cura dels més vulnerables. Al districte de Sants-Montjuïc hi haurà dues Viles Veïnes, al barri de la Marina i al barri de Badal. És una iniciativa municipal pionera per abordar les cures en petites unitats territorials, d'entre 10.000 i 30.000 habitants, en què els equips professionals especialitzats, les persones que reben atenció i la ciutadania formen part d'una xarxa comunitària i corresponsable del benestar col·lectiu. A cadascuna d'aquestes zones hi haurà un centre al que adreçar-se per demanar o oferir atenció per a infants o gent gran, a través dels diversos recursos i serveis presents al barri.

Al mes de maig es va iniciar a 4 barris de Barcelona, entre ells, la Marina del Port, i al setembre de l'any que ve s'integraran 12 barris més, entre ells, el barri de Badal.

Tenir cura de l'aigua

El disseny de tots els nous carrers ja inclou mesures de millora del drenatge i la permeabilitat, per exemple, ja s'ha inclòs en el disseny de la reurbanització del carrer Piquer. També està inclòs en tot el disseny del nou barri de la Marina del Prat Vermell, que aviat iniciarà la construcció d'una nova estació SUD en una parcel·la al costat de l'Institut de la Mercè. El Parc Central de la Marina, a més, està dissenyat per acollir aigües de pluja i derivar-les al sistema de drenatge.

Ja s'han realitzat les cates per portar a terme la redacció de la tercera fase del col·lector del Paral·lel, una obra fonamental per reduir els riscos d'inundacions a la part baixa de la ciutat.

S'ha fet un estudi de les esllavissades a la muntanya de Montjuïc per detectar totes les zones de risc. Amb aquest estudi, ara farem una prioritització de les obres que es faran a 2022 per evitar aquest risc.